

SQL

Wprowadzenie do SQL

- **SQL - Structured Query Language -strukturalny język zapytań**
- Światowy standard przeznaczony do definiowania, operowania i sterowania danymi w relacyjnych bazach danych
- Powstał w firmie IBM pod koniec lat 70-tych
- Występuje w produktach większości firm produkujących oprogramowanie do zarządzania bazami danych
- Polecenia **SQL** mają postać podobną do zdań w języku angielskim
- Pomimo prób standaryzacji istnieje szereg różnych dialektów **SQL**
- **SQL** używany jest jako standardowe narzędzie umożliwiające dostęp do danych w różnych środowiskach, z różnym sprzętem komputerowym i różnymi systemami operacyjnymi
- Język **SQL** jest niewrażliwy na rejestr czcionki, czyli wielkie i małe litery nie są rozróżniane

Wprowadzenie do SQL

- SQL zapewnia obsługę:
 - zapytań - wyszukiwanie danych w bazie
 - operowania danymi - wstawianie, modyfikowanie i usuwanie
 - definiowania danych - dodawanie do bazy danych nowych tabel
 - sterowania danymi - ochrona przed niepowołanym dostępem
- Użytkownik określa operacje jakie mają być wykonane nie wnikając w to, jak mają być wykonane
- Najprostsza postać zapytań w SQL służy do wybierania rekordów pewnej tabeli, które spełniają określony w zapytaniu warunek
- Taki typ zapytania stanowi odpowiednik operatora selekcji w algebrze relacyjnej
- Takie najprostsze zapytanie, jak zresztą prawie wszystkie zapytania w tym języku, konstruuje się za pomocą trzech słów kluczowych: **SELECT**, **FROM** i **WHERE**

Podstawowe klauzule w SQL

SELECT nazwy_kolumn

FROM nazwa_tabeli

WHERE warunek;

- Pozwalają na wybranie z tabeli określonych kolumn i rekordów spełniających ustalone warunki czyli pozwalają na realizację rzutowania i selekcji
- Warunek formułowany jest jako złożone wyrażenie porównania
- Przykładowa tabela o nazwie **NAZWISKA** zawiera kolumny:
 - NUMER
 - IMIE
 - NAZWISKO
 - STANOWISKO
 - PENSJA
 - MIASTO

Klauzule **SELECT** i **FROM**

- **SELECT** - podstawowa klauzula **SQL** - używana do wyszukiwania danych w tabeli
- Występuje wraz z klauzulą **FROM**
SELECT *
FROM nazwa-tabeli;
- Gwiazdka oznacza, że należy wyszukać wszystkie kolumny tabeli
- Jest to przykład instrukcji wybierającej całą tabelę
- W klauzuli **SELECT** zostają określone nazwy kolumn, których wartości, z rekordów spełniających warunek zapytania (formułowany przy pomocy klauzuli **WHERE**), są dołączane do odpowiedzi
- Klauzula **FROM** służy do określenia tabeli, której dotyczy zapytanie

Klauzula **WHERE**

- W klauzuli **WHERE** formułuje się warunek, który odpowiada warunkowi wyboru (selekcji) w algebrze relacyjnej i który określa ograniczenia, jakie mają spełniać rekordy, aby zostać wybrane w danym zapytaniu
- Jeżeli rekord spełnia te ograniczenia to zostaje dołączony do tabeli wynikowej
- Postać zapytania

```
SELECT *  
FROM nazwa-tabeli  
WHERE warunek;
```

- Klauzula **WHERE** pozwala na wybranie z tabeli tych wierszy, które spełniają określone warunki

```
SELECT *  
FROM NAZWISKA  
WHERE STANOWISKO = 'URZEDNIK';
```

- Dla podanego przykładu z tabeli zostaną wybrane tylko te rekordy, w których w polu **STANOWISKO** jest wpisane 'URZEDNIK'

Formułowanie warunku

- Po słowie kluczowym **WHERE** występuje wyrażenie warunkowe
- Do zapisu porównywania wartości w języku SQL służy sześć operatorów:
 - równy =
 - nierówny <>
 - mniejszy <
 - większy >
 - mniejszy lub równy <=
 - większy lub równy >=
- W wyrażeniu mogą występować stałe oraz nazwy kolumn tabel wymienionych w klauzuli **FROM**
- Dla wartości numerycznych można budować wyrażenia arytmetyczne korzystając z operatorów + - * / i nawiasów ()
- Stałe tekstowe w **SQL** są ujmowane w pojedyncze cudzysłowy
'Przykład tekstu'

Formułowanie warunku

- W wyniku porównania powstaje wartość logiczna **TRUE** (prawda) lub **FALSE** (fałsz)
- Wartości logiczne można łączyć w wyrażenia logiczne za pomocą operatorów logicznych **AND**, **OR** i **NOT**
- Priorytet operatorów wykorzystywanych w budowie wyrażen:
operatory porównania, NOT, AND, OR
- Porównywanie tekstów - dwa teksty są równe, jeśli występują w nich kolejno te same znaki
- Przy teście „nierównościowym” tekstów, tzn. przy wykonywaniu porównań takich jak $<$ lub $>=$, o wartości porównania decyduje, czy kolejne znaki z tekstu z lewej strony są alfabetycznie wcześniejsze, czy dalsze w stosunku do znaków z tekstu umieszczonego po prawej stronie wyrażenia
- Przykłady

Adamski > Adamowicz

Adam < Adamowicz

Formułowanie warunku

- Wartości NULL nie podlegają żadnym operacjom porównania, gdyż jest ona traktowana jako wartość nieznana
- SQL umożliwia testowanie pól w poszukiwaniu wartości NULL
- Użycie w klauzuli **WHERE** zwrotu **IS NULL** jest wykorzystywane do sprawdzania czy pole zawiera tę wartość
- Zamiast standardowego operatora porównania pojawia się słowo **IS**
- Słowo NULL nie jest zawarte w cudzysłowie
- Można dokonać przeszukania danych w celu wybrania obiektów posiadających wartości
- W tym celu używa się wyrażenia **IS NOT NULL**

Przykładowe dane w tabeli NAZWISKA

Numer	Imię	Nazwisko	Stanowisko	Pensja	Miasto
1	Jan	Kowalski	urzędnik	900,00 zł	Gdańsk
2	Waldemar	Pawlak	kierownik	3 000,00 zł	Sopot
3	Marian	Malinowski	urzędnik	1 100,00 zł	Gdynia
4	Adam	Nowak	księgowy	2 000,00 zł	Gdańsk
5	Ewa	Musiał	stażysta		Gdańsk
6	Zenon	Miler	stażysta		Gdynia
7	Paul	Davies	prezes	8 000,00 zł	Londyn
8	Mieczysław	Dobija	kontroler	3 000,00 zł	Warszawa
9	Peter	Norton	informatyk	3 500,00 zł	Gdańsk

Rzutowanie i selekcja

- Z wybranych rekordów można eliminować składowe, które nie są potrzebne
- Tabelę uzyskaną jako wynik zapytania można rzutować na pewne kolumny, czyli ograniczyć w tabeli wynikowej liczbę kolumn
- Postać zapytania

```
SELECT nazwy-kolumn  
FROM nazwa-tabeli  
WHERE warunek;
```

- Przykład instrukcji wybierającej kolumny zawierające imię i nazwisko (wszystkie rekordy) z tabeli **NAZWISKA**

```
SELECT IMIE, NAZWISKO  
FROM NAZWISKA;
```

- Wybór jak wyżej lecz jedynie rekordów, dla których pole **STANOWISKO** spełnia warunek sformułowany w klauzuli **WHERE**

```
SELECT IMIE, NAZWISKO, MIASTO  
FROM NAZWISKA  
WHERE STANOWISKO = 'PREZES' ;
```

Rzutowanie i selekcja

- Postać polecenia:

```
SELECT Imię, Nazwisko, Stanowisko, Pensja  
FROM NAZWISKA
```

```
WHERE (Stanowisko = 'Urzędnik' OR  
Stanowisko = 'Prezes') AND Pensja >= 900;
```

- Z tabeli **NAZWISKA** zostaną wybrane rekordy zawierające kolumny: **Imię, Nazwisko, Stanowisko i Pensja** - pracowników zatrudnionych na stanowiskach Urzędnik i Prezes, których pensja jest równa, bądź większa od 900 zł
- Wynik działania polecenia:

Imię	Nazwisko	Stanowisko	Pensja
Jan	Kowalski	urzędnik	900,00 zł
Marian	Malinowski	urzędnik	1 100,00 zł
Paul	Davies	prezes	8 000,00 zł

Wykonywanie obliczeń na danych

- Język SQL pozwala na wykonywanie obliczeń na danych i pokazywanie ich wyników w postaci wykonanych zapytań
- Wykonanie obliczeń polega na zastąpieniu pozycji z listy nazw kolumn (w klauzuli SELECT) przez odpowiednie wyrażenia
- Wyrażenie nie musi koniecznie zawierać nazw kolumn, można używać tylko liczb, albo wyrażen algebraicznych lub łańcuchów znaków
- Postać polecenia:

```
SELECT 'Tekst objaśniający', Stanowisko, Pensja*2
FROM NAZWISKA
WHERE Pensja >= 900;
```

- Wynik zapytania

Wyr1	Stanowisko	Wyr2
Tekst objaśniający	urzednik	1 800,00 zł
Tekst objaśniający	kierownik	6 000,00 zł
Tekst objaśniający	urzednik	2 200,00 zł
Tekst objaśniający	ksiegowy	4 000,00 zł

Uzycie slowa kluczowego AS

- W zapytaniu mozna uzyc slowa kluczowego **AS**, aby przypisac nazwy kolumnom i wyrazeniom (zamiast standardowych Wyr1, Wyr2)
- Nazwy te poprawiają czytelność danych zwracanych przez zapytanie oraz pozwalają odwołać się do nich przez nazwę
- Składnia polecenia wygląda następująco:

```
SELECT 'Tekst objaśniający' AS KOMENTARZ,  
Stanowisko, Pensja*2 AS PODWYŻKA  
FROM NAZWISKA  
WHERE Pensja >= 900;
```

- Wynik zapytania

KOMENTARZ	Stanowisko	PODWYŻKA
Tekst objaśniający	urzednik	1 800,00 zł
Tekst objaśniający	kierownik	6 000,00 zł
Tekst objaśniający	urzednik	2 200,00 zł
Tekst objaśniający	ksiegowy	4 000,00 zł

Wykonywanie obliczen w klauzuli WHERE

- Podobnie jak mozna wykonywac obliczenia na danych wybranych z tabeli, mozna również wykonywac obliczenia w klauzuli WHERE, aby pomóc w filtrowaniu rekordów
- Przykład polecenia

```
SELECT 'Tekst objaśniający' AS KOMENTARZ,  
Stanowisko, Pensja*2 AS PODWYZKA  
FROM NAZWISKA  
WHERE Pensja*2 >= 2*900;
```

- Jest oczywiste, że wyniki polecenia będą takie same jak poprzednio
- Cecha charakterystyczna relacyjnych baz danych jest to, że kolejność kolumn i wierszy nie jest istotna - nie są one traktowane sekwencyjnie
- Można wybierać rekordy z bazy danych w dowolnym porządku
- Domyslnie pojawiają się w kolejności, w jakiej były wprowadzone
- Jednak często przeglądając rekordy chcemy tę kolejność określić, np. względem zawartości jednej z kolumn

Sortowanie wyników zapytań

- Klauzula **ORDER BY** jest wykorzystywana do sortowania wyników
- Wyniki zapytania będą uporządkowane względem zawartości kolumny (lub kolumn), które określimy w klauzuli **ORDER BY**
- Sortowanie można przeprowadzić zarówno alfabetycznie jak i względem wartości numerycznych oraz kolumn zawierających dane w formacie **Date**
- Kolejność kolumn nie zależy od kolumny używanej do sortowania wyników zapytań - kolumny pozostają zawsze w tym samym porządku, bez względu na kolumnę, której używamy w klauzuli **ORDER BY**
- Dodanie do poprzedniego polecenia:
ORDER BY Stanowisko;
- spowoduje, że wyniki zostaną posortowane według kolumny Stanowisko (w porządku rosnącym)
- Wyniki zapytań mogą być posortowane zarówno rosnąco (opcja domyślna), jak i malejąco
- Dla sortowania malejącego, używamy w klauzuli **ORDER BY** słowa kluczowego **DESC** (dla rosnącego słowa **ASC** – normalnie jest pomijane)

Operatory logiczne w klauzuli WHERE

- Operacje wykonywane w klauzuli WHERE podlegają zasadom logiki boolowskiej - wynik przyjmuje zawsze jedną z wartości: prawda lub fałsz
- W przypadku, gdy wynik wyrażenia to prawda, wiersz jest wybierany, w przeciwnym przypadku – pomijany
- Operator **AND** zwraca wynik prawda, gdy wyrażenia po obu stronach operatora są prawdziwe - jeżeli choć jedno z nich jest nieprawdziwe, wtedy całe wyrażenie zwraca jako wynik wartość fałsz
- Operator **OR** zwraca wynik prawda, gdy jedno z wyrażeń po prawej lub po lewej stronie operatora jest prawdziwe - gdy oba wyrażenia są prawdziwe, wynik też przyjmuje wartość prawda
- Operatora **NOT** używamy do zaprzeczenia wartości wyrażenia
- Wielokrotne operatory logiczne mogą być wykorzystywane do utworzenia złożonych instrukcji **WHERE**, w których wykorzystywanych jest kilka wyrażeń jednocześnie
- Formułując takie wyrażenia należy pamiętać o priorytecie operatorów w celu zapewnienia poprawności obliczenia wartości wyrażenia

Przykład złożonych wyrażeń

- Korzystając z danych zawartych w tabeli NAZWISKA wyszukać wszystkich pracowników mieszkających w Gdansk i Gdyni, którzy mają ustalone pensje i posortować wg pola Nazwisko malejąco
- Postać polecenia (polecenie daje nieprawidłowe wyniki):

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto
FROM NAZWISKA
WHERE Miasto = 'Gdansk' OR Miasto = 'Gdynia' AND
Pensja IS NOT NULL
ORDER BY Nazwisko DESC;
```

- Wynik działania polecenia:

Imie	Nazwisko	Pensja	Miasto
Adam	Nowak	2 000,00 zł	Gdansk
Peter	Norton	3 500,00 zł	Gdansk
Ewa	Musial		Gdansk
Marian	Malinowski	1 100,00 zł	Gdynia
Jan	Kowalski	900,00 zł	Gdansk

- Poprawnie sformułowany warunek (z nawiasami):

```
WHERE
(Miasto = 'Gdansk' OR
Miasto = 'Gdynia')
AND Pensja IS NOT NULL
```

Klauzula IN

- Wzrost złożoności zapytań powoduje trudności z ustaleniem kolejności wykonywanych operacji – konieczne staje się stosowanie nawiasów wykorzystywanych do grupowania wyrazów w klauzuli **WHERE**
- W poprzednim przykładzie nawiasy ustalają kolejność w ten sposób, że najpierw wykonywane są instrukcje połączone operatorem **OR**, a następnie wykonana jest operacja z operatorem **AND**
- Język SQL dysponuje kilkoma dodatkowymi elementami, które znacznie upraszczają zapytania z wieloma operatorami logicznymi
- Klauzula **IN** zastępuje wiele operatorów **OR** w instrukcjach sprawdzających, czy wybrana grupa wartości znajduje się w kolumnie
- Operator **IN** określa, czy wartość testowana jest identyczna z przynajmniej jedną z wartości z listy
- Przykład ilustruje, jak można uprościć poprzednie zapytanie:

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto  
FROM NAZWISKA  
WHERE Miasto IN ('Gdansk', 'Gdynia') AND Pensja IS NOT NULL  
ORDER BY Nazwisko DESC;
```

NOT IN

- Wartość logiczna wyrażenia zawartego wewnątrz klauzuli **IN** można zaprzeczyć operatorem **NOT**
- Klauzula **IN** wybiera wszystkie wiersze, w których wartość testowana jest równa jednej z wartości umieszczonych na liście
- **NOT IN** wybiera te wiersze, w których wartość testowana jest różna od każdej wartości z listy
- Przykład zapytania wybierającego wszystkich pracowników nie mieszkających w Gdańsku ani w Gdyni, którzy mają ustalone pensje:

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto  
FROM NAZWISKA  
WHERE Miasto NOT IN ('Gdansk', 'Gdynia') AND Pensja IS NOT NULL  
ORDER BY Nazwisko DESC;
```

- Klauzula **NOT IN** może być zastąpiona przez operator **AND**

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto  
FROM NAZWISKA  
WHERE Miasto <> 'Gdansk' AND Miasto <> 'Gdynia' AND  
Pensja IS NOT NULL  
ORDER BY Nazwisko DESC;
```

Klauzula BETWEEN

- Klauzule **BETWEEN** i jej zaprzeczenie, **NOT BETWEEN**, wykorzystujemy do sprawdzenia, czy wartość należy lub nie należy do określonego przedziału wartości
- Klauzula **BETWEEN** służy do sprawdzenia, czy wartość należy do podanego zakresu z uwzględnieniem wartości granicznych
- Może być zastąpiona przez dwa porównania połączone operatorem **AND**
- Przykład zapytania wyszukiującego wszystkich pracowników których pensje mieszczą się w przedziale 1100-3000 zł, posortowane rosnąco wg pensji:

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto
FROM NAZWISKA
WHERE Pensja BETWEEN 1100 AND 3000
ORDER BY Pensja;
```

- Wynik zapytania:

- Inaczej sformułowany warunek:


```
WHERE Pensja >= 1100
AND Pensja <= 3000
```

Imie	Nazwisko	Pensja	Miasto
Marian	Malinowski	1 100,00 zł	Gdynia
Adam	Nowak	2 000,00 zł	Gdansk
Mieczyslaw	Dobija	3 000,00 zł	Warszawa
Waldemar	Pawlak	3 000,00 zł	Sopot

NOT BETWEEN

- Sprawdza czy podana wartosc znajduje sie poza okreslonym przedzialem
- Dzialanie tej instrukcji moze byc zastapione dwoma porównaniami polaczonymi instrukcja **OR**
- Sprawdzajac czy liczba znajduje sie pomiedzy innymi liczbami, logiczne wydaje sie, ze musi byc ona wieksza od dolnej wartosci i mniejsza od górnej wartosci
- Przyklad zapytania wyszukujacego pracowników majacych pensje nizsze od 1100 i wyzsze od 3000 zł:

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto
FROM NAZWISKA
WHERE Pensja NOT BETWEEN 1100 AND 3000
ORDER BY Pensja;
```

- Wynik zapytania:
- Inaczej sformulowany warunek:

```
WHERE Pensja < 1100
OR Pensja > 3000
```

Imie	Nazwisko	Pensja	Miasto
Jan	Kowalski	900,00 zł	Gdansk
Peter	Norton	3 500,00 zł	Gdansk
Paul	Davies	8 000,00 zł	Londyn

BETWEEN i inne typy danych

- **BETWEEN** stosuje się również, żeby sprawdzić czy podana data i czas należą do podanego zakresu
- **BETWEEN** można stosować również przy operacjach na łańcuchach, podobnie jak zwykle operatory porównania
- Postać zapytania wybierającego pracowników, których nazwiska zaczynają się od liter między 'D' a 'N':

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto
FROM NAZWISKA
WHERE Nazwisko BETWEEN 'D' AND 'N'
ORDER BY Pensja;
```

- Wynik zapytania

Imie	Nazwisko	Pensja	Miasto
Zenon	Miler		Gdynia
Ewa	Musial		Gdansk
Jan	Kowalski	900,00 zł	Gdansk
Marian	Malinowski	1 100,00 zł	Gdynia
Mieczyslaw	Dobija	3 000,00 zł	Warszawa
Paul	Davies	8 000,00 zł	Londyn

- Jak widac w Accessie 2000 z lewej jest warunek \geq a z prawej $<$

Zložone klauzule **WHERE** z operatorem **LIKE**

- Działają na kolumnach zawierających wartości łańcuchowe.
- Operator **LIKE** sprawdza czy wartość tekstowa odpowiada podanemu wzorcowi, umożliwia więc wykonywanie częściowych porównań, takich jak „zaczynający się od tekstu”, „kończący się na tekście”, lub „zawierający tekst”
- Tworząc wzorce stosuje się znaki wieloznaczne:
 - **%** - zastępuje sekwencję dowolnych znaków o długości n (gdzie n może być zerem)
 - **_** - odpowiada jednemu znakowi w przeszukiwanym tekście
- W Accessie
 - ***** - zastępuje sekwencję dowolnych znaków o długości n (gdzie n może być zerem)
 - **?** - odpowiada jednemu znakowi
- Ogólna postać polecenia z operatorem **LIKE**
WHERE tekst **LIKE** wzorzec

Przykład operatora LIKE

- Postać zapytania wyszukującego wszystkie rekordy, w których w polu Nazwisko występuje sekwencja znaków 'no':

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto
FROM NAZWISKA
WHERE Nazwisko LIKE '*no*'
ORDER BY Nazwisko;
```

- Wynik zapytania

Imie	Nazwisko	Pensja	Miasto
Marian	Malinowski	1 100,00 zł	Gdynia
Peter	Norton	3 500,00 zł	Gdansk
Adam	Nowak	2 000,00 zł	Gdansk

- Postać zapytania, które wyszuka wszystkie rekordy, gdzie druga litera nazwiska jest „o”:

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto
FROM NAZWISKA
WHERE Nazwisko LIKE '?o*'
ORDER BY Nazwisko;
```

- Operator LIKE zmniejsza wydajność realizacji zapytan

Usuwanie niepotrzebnych spacji

- Funkcja **TRIM (nazwa_kolumny)** służy do odrzucenia spacji znajdujących się przed i za łańcuchem
- Przy założeniu, że niektóre nazwiska są wpisane błędnie z niepotrzebną spacją na początku, nie uzyskamy wszystkich informacji w wyniku działania zapytania
- Sformułowanie zapytania jak poniżej, z zastosowaniem funkcji **TRIM (nazwa_kolumny)** usuwa ten problem
- Przykład polecenia:

```
SELECT Imie, Nazwisko, Pensja, Miasto  
FROM NAZWISKA  
WHERE TRIM(Nazwisko) BETWEEN 'D' AND 'N';
```

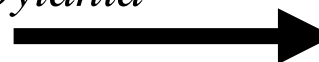
Operator DISTINCT

- Zastosowanie operatora **DISTINCT** pozwala na wybranie unikalnych wartości spośród wszystkich występujących w danej kolumnie

- Postać polecenia z powtarzającymi się rekordami

```
SELECT Stanowisko
FROM NAZWISKA
ORDER BY Stanowisko;
```

Wynik zapytania

Stanowisko
informatyk
kierownik
kontroler
ksiegowy
prezes
stazysta
stazysta
urzednik
urzednik

- Przykład – jeżeli chcemy dowiedzieć się jakie występują stanowiska (bez powtórzeń) w tabeli NAZWISKA, które pełnią pracownicy, to można sformułować zapytanie:

```
SELECT DISTINCT Stanowisko
FROM NAZWISKA
ORDER BY Stanowisko;
```

Wynik zapytania

Stanowisko
informatyk
kierownik
kontroler
ksiegowy
prezes
stazysta
urzednik

- Zastosowanie operatora **DISTINCT** spowodowało, że na liście nie ma wartości powtarzających się
- Zastosowanie słowa **DISTINCT** odnosi się do powtarzalności kombinacji wszystkich pól, jakie wymienione są na liście

Funkcje agregujace

- W SQL dostępnych jest kilka funkcji agregujących działających na grupie wartości zwracanych przez zapytanie a nie na pojedynczej wartości pola
- Na przykład możemy w tabeli policzyć liczbę wierszy spełniających określone kryteria lub można wyliczyć wartość średnią dla wszystkich wartości z wybranej kolumny
- Funkcje te działają na wszystkich wierszach w tabeli, na pewnej grupie wierszy wybranej klauzula **WHERE** lub na grupach danych wybranych klauzula **GROUP BY**
- **Funkcja COUNT(nazwa_kolumny)**
- Funkcja ta zlicza ilość wierszy w zapytaniu
- Jeżeli chcemy znać liczbę wierszy zwróconych przez zapytanie, najprościej użyć funkcji w postaci **COUNT(*)** (gwiazdka - wszystkie kolumny tabeli)
- Sa tego dwa powody:
 - po pierwsze pozwalamy optymalizatorowi bazy danych wybrać kolumny do wykonania obliczeń, co czasem nieznacznie podnosi wydajność zapytania
 - po drugie, nie musimy się martwić o wartości NULL zawarte w kolumnie oraz o to, czy kolumna o podanej nazwie w ogóle istnieje

Funkcje agregujace

- Funkcja **COUNT(nazwa_kolumny)** i wartosci **NULL**
- Funkcja w postaci **COUNT(nazwa_kolumny)** nie uwzględnia pól z wartościami **NULL**
- Użycie funkcji w postaci **COUNT(*)** zlicza wszystkie wiersze bez względu na zawartość
- Fakt, że wiersze z wartością **NULL** nie są zliczane, może być przydatny, gdy wartość **NULL** ma jakieś szczególne znaczenie, np. brak ustalonej pensji
- Postać zapytania z uwzględnieniem wartości **NULL** w kolumnie **Pensja** - ile osób z Gdańska pracuje w firmie

```
SELECT COUNT (*)
```

```
FROM NAZWISKA
```

```
WHERE Miasto = 'Gdansk';
```

Wynik zapytania →

Expr1000
4

- Postać zapytania – zliczanie wg kolumny **Pensja** bez wartości **NULL**, ze zmianą nazwy pola wyniku na **LICZBA**:

```
SELECT COUNT(Pensja) AS LICZBA
```

```
FROM NAZWISKA
```

```
WHERE Miasto = 'Gdansk';
```

Wynik zapytania →

LICZBA
3

Funkcje agregujace

- Funkcje **SUM(nazwa_kolumny)** i **AVG(nazwa_kolumny)**
- Funkcja **SUM()** dodaje wszystkie wartosci i zwraca pojedynczy wynik, a funkcja **AVG()** wylicza wartosc srednia dla grupy wartosci
- W przeciwienstwie do funkcji **COUNT()**, która dziala dla wszystkich typów danych, funkcje **SUM()** i **AVG()** dzialaja tylko dla argumentów liczbowych
- W przypadku funkcji **SUM()** i **AVG()** wartosci NULL sa ignorowane (nie sa uwzgledniane w obliczeniach)
- Obie funkcje moga byc uzyte z operatorem **DISTINCT** - jezeli go uzyjemy to obliczenia sa przeprowadzane tylko dla wartosci unikalnych
- Postac zapytania o sume do wyplaty:

```
SELECT SUM(Pensja) AS DO_WYPLATY
FROM NAZWISKA;
```

Wynik zapytania

DO_WYPLATY
21 500,00 zł

- Postac zapytania o srednia pensje wszystkich pracowników:

```
SELECT AVG(Pensja) AS SREDNIA
FROM NAZWISKA;
```

Wynik zapytania

SREDNIA
3 071,43 zł

Funkcje agregujace

- Postac zapytania o srednia dla pracowników pracujacych poza Trójmiastem

```
SELECT AVG (Pensja) AS SREDNIA
FROM NAZWISKA
```

Wynik zapytania

SREDNIA
5 500,00 zł

```
WHERE Miasto NOT IN ('Gdansk', 'Sopot', 'Gdynia');
```

- **Funkcje MIN(nazwa_kolumny) i MAX(nazwa_kolumny)**
- Sluza do znajdowania wartosci najmniejszej i największej w zbiorze wartosci
- Obie funkcje moga byc uzyte dla różnych typów danych
- Funkcja **MAX()** znajduje największy lancuch danych (zgodnie z regułami porównywania lancuchów) najnowsza date (lub najodleglejsza w przyszłości) oraz największa liczba w zestawieniu
- Funkcja **MIN()** znajduje odpowiednio wartosci najmniejsze
- Wartosc NULL traktowana jest jako nieokreslona i nie mozna jej porównywac z innymi (wartości te są ignorowane)
- Zarówno funkcja **MAX** jak i **MIN** moga byc stosowane z operatorem **DISTINCT**, ale nie ma to wiekszego znaczenia, gdyz zwracaja i tak tylko jedna wartosc z zestawienia

Funkcje agregujące – grupowanie wyników

- Postać zapytania o maksymalną pensję osoby z Gdanska

```
SELECT MAX(Pensja) AS MAX_PENSJA
```

```
FROM NAZWISKA
```

```
WHERE Miasto = 'Gdansk';
```

Wynik zapytania

MAX_PENSJA
3 500,00 zł

- Postać zapytania o najniższą pensję osoby pracującej w Trójmieście

```
SELECT MIN(Pensja) AS NAJNIZSZA
```

```
FROM NAZWISKA
```

```
WHERE Miasto IN ('Gdansk', 'Sopot', 'Gdynia');
```

Wynik zapytania

NAJNIZSZA
900,00 zł

- **Wykonywanie obliczeń z podziałem na kategorie**
- Klauzula **GROUP BY** automatycznie dzieli wyniki zapytania na wybrane kategorie
- Umożliwia grupowanie wyników względem zawartości wybranej kolumny
- Jeżeli użyjemy w zapytaniu jednocześnie funkcji agregującej dla innej kolumny, to funkcja ta dokona obliczeń dla kategorii określonych w klauzuli **GROUP BY**
- Jest bardzo ważne, aby kolumna, względem której dokonujemy podziału na kategorie, znajdowała się w części deklarycyjnej wyrażenia **SELECT**

Wykonywanie obliczen z podzialem na kategorie

- Postac zapytania robiacego zestawienie wyplat pensji dla poszczegolnych miast:

```
SELECT Miasto, SUM(Pensja) AS SUMA  
FROM NAZWISKA  
GROUP BY Miasto;
```

Wynik zapytania →

Miasto	SUMA
Gdansk	6 400,00 zł
Gdynia	1 100,00 zł
Londyn	8 000,00 zł
Sopot	3 000,00 zł
Warszawa	3 000,00 zł

- Klauzula **GROUP BY** dziala ze wszystkimi funkcjami agregujacymi.
- Przy pomocy klauzuli **GROUP BY** mozna tworzyc grupy i podgrupy, w zaleznosci od tego czy wybrana jest wiecej niz jedna kolumna
- Postac polecenia dajaca w wyniku, w jakich miastach wystepuja jakie stanowiska:

```
SELECT Miasto, Stanowisko  
FROM NAZWISKA  
GROUP BY Miasto, Stanowisko  
ORDER BY Stanowisko;
```

Wynik zapytania →

Miasto	Stanowisko
Gdansk	informatyk
Sopot	kierownik
Warszawa	kontroler
Gdansk	ksiegowy
Londyn	prezes
Gdynia	stazysta
Gdansk	urzednik
Gdynia	urzednik

GROUP BY stosowane łącznie z WHERE

- Klauzule **WHERE** można użyć łącznie z **GROUP BY**, aby ograniczyć ilość wierszy zanim będą dzielone na grupy i podgrupy
- Można dla poprzedniego zapytania wprowadzić ograniczenie na stanowiska, na których pensja jest większa od 2 000 zł

- Postać zapytania:

```
SELECT Miasto, Stanowisko
FROM NAZWISKA
WHERE Pensja > 2000 Wynik zapytania
GROUP BY Miasto, Stanowisko
ORDER BY Stanowisko;
```


Miasto	Stanowisko
Gdansk	informatyk
Sopot	kierownik
Warszawa	kontroler
Londyn	prezes

- Przykład zapytania o sumę do wypłaty w poszczególnych miastach:

```
SELECT Miasto, SUM(Pensja) AS WYPLATA
FROM NAZWISKA Wynik zapytania
GROUP BY Miasto
ORDER BY Miasto;
```


Miasto	WYPLATA
Gdańsk	6 400,00 zł
Gdynia	1 100,00 zł
Londyn	8 000,00 zł
Sopot	3 000,00 zł
Warszawa	3 000,00 zł

Filtrowanie wyników zapytan z uzyciem HAVING

- Jezyk SQL dostarcza jeszcze jedna metode filtrowania wyników zapytania w polaczeniu z klauzula **GROUP BY**
- Klauzula **WHERE** filtruje wyniki zapytania zanim sa one grupowane, natomiast klauzula **HAVING** filtruje wyniki po wykonaniu grupowania
- Wyrazenia zawarte w tej klauzuli wykonywane sa na calych grupach, a nie na pojedynczych rekordach
- Postac polecenia – wybrajacego te miasta, dla których suma wyplat jest wyzsza od 3 000 zł

```
SELECT Miasto, SUM(Pensja) AS SUMA
FROM NAZWISKA
GROUP BY Miasto
HAVING SUM(Pensja) > 3000;
```

Wynik zapytania

Miasto	SUMA
Gdansk	6 400,00 zł
Londyn	8 000,00 zł

- Funkcje agregujace sa uzyte w dwóch miejscach, w klauzuli **SELECT** oraz **HAVING**
- W **HAVING** musi sie znajdowac takie samo wyrazenie jak na liscie klauzuli **SELECT**

Filtrowanie wyników zapytan z uzyciem HAVING

- Nazwy kolumn, które nie pojawiają się na liście klauzuli **SELECT**, nie mogą być w ogóle użyte w klauzuli **GROUP BY**
- Klauzula **HAVING** pojawia się przed **ORDER BY** ale za **GROUP BY**
- W obrębie klauzuli **HAVING**, można używać złożonych wyrażeń
- Jedyne ograniczenie polega na tym, że wszystkie wyrażenia w części **HAVING** muszą mieć swój odpowiednik na liście klauzuli **SELECT**
- **HAVING** i **WHERE** mogą być stosowane w jednym zapytaniu
- Wynikiem poniższego zapytania będzie lista stanowisk, na których zatrudnionych jest więcej niż jedna osoba, wraz z podaniem średniej pensji dla danego stanowiska

```

SELECT Stanowisko, COUNT (Stanowisko), AVG (Pensja)
FROM NAZWISKA
GROUP BY Stanowisko
HAVING COUNT (Stanowisko) > 1;
  
```

Wynik zapytania

Stanowisko	Expr1001	Expr1002
stażysta	2	
urzędnik	2	1 000,00 zł

Tworzenie nowej tabeli

- Do zdefiniowania nowej tabeli używamy instrukcji **CREATE TABLE**, której najprostsza instrukcja wygląda następująco:

```
CREATE TABLE Nazwa_tabeli  
  (nazwa_kolumny          typ_danych[(rozmiar)],  
  nazwa_kolumny          typ_danych[(rozmiar)],  
  ...)
```

- Każda kolumna musi mieć określony typ danych
- Dla większości typów danych wymagane jest także określenie rozmiaru
- W instrukcji **CREATE TABLE** istnieje możliwość zdefiniowania klucza głównego, określenie relacji z innymi tabelami, wprowadzenie ograniczeń na wartości kolumn itp.
- **Typy danych w definiowaniu tabel w SQL**
- Do zdefiniowania tabeli konieczne jest podanie typu danych
- Nie można stosować nazw typów używanych w Accessie, takich jak: Autonumerowanie, Tekst, Nota, Liczba, Data/godzina, Walutowy, Tak/Nie, Obiekt OLE, Hiperlacze

Typy danych

- Typ danych determinuje nie tylko sposób przechowywania danych na dysku, ale co ważniejsze, sposób interpretacji tych danych
- Niemniej ważne są wymagania dotyczące zajmowania pamięci
- Marnotrawstwem byłoby zarezerwowanie 255 bajtów dla pola, które wykorzystuje tylko 2 bajty, a z drugiej strony zarezerwowanie 5 bajtów dla numeru telefonu, może nie być wystarczające
- Relacyjne bazy danych dostarczają bardzo bogaty zestaw typów danych
- Istnieją typy danych tekstowych, liczby, typy określające czas oraz obiekty, dane binarne czy duże teksty
- Każda baza danych posiada swoje własne zestawy typów danych, mogące się różnić pomiędzy sobą nazwami
- Niektóre systemy baz danych udostępniają również podtypy, jak np. dla typu liczbowego, może to być liczba całkowita, zmiennoprzecinkowa czy waluta
- Większość baz danych obsługuje podstawowe typy, choć pomiędzy różnymi produktami nie ma pełnej zgodności

Typy danych

- Cztery kategorie typów: dane lancuchowe, numeryczne, okreslajace czas i duze obiekty
- Dane lancuchowe moga przechowywac wlasciwie kazdy typ danych z zastrzezeniem, ze dane te sa traktowane tylko jako lancuch znaków
- Dane numeryczne i okreslenia czasu umozliwiają wykonywanie dzialan matematycznych oraz innych funkcji do przetwarzania danych
- Duze obiekty, służą do gromadzenia duzych ilosci informacji - sa one traktowane odmiennie od innych typów danych, np. nie mozna porównywac takich obiektów
- Wazna różnica miedzy typami danych polega na sposobie traktowania ich przez jezyk SQL - dane lancuchowe, okreslenia czasu i duze obiekty musza byc w instrukcjach SQL zawarte w pojedynczych cudzyslowach, natomiast dane numeryczne nie sa zapisywane w cudzyslowach
- W wiekszosci baz danych mamy do dyspozycji dwa rodzaje typów lancuchowych o ustalonej dlugosci i o zmiennej dlugosci
- Ustalona dlugosc powoduje zawsze rezerwacje takiej samej ilosci pamieci, bez wzgledu na wymagania danych, natomiast zmienna dlugosc zuzywa tylko tyle pamieci, ile jest potrzebne dla konkretnej wartosci

Typy danych – dane znakowe

- **Typy łańcuchowe**
- **CHAR** jest typem danych o ustalonej dlugosci - **CHAR(wymiar)**
- W polu typu **CHAR** miejsce nie zuzyte przez dane jest automatycznie uzupełniane spacjami
- **VARCHAR** jest typem danych o zmiennej dlugosci – **VARCHAR(wymiar)**
- Przy deklaracji tego typu danych okreslamy maksymalna dlugosc
- Różnica między **VARCHAR(50)** a **CHAR(50)** polega na tym, że pole o zmiennej dlugosci dostosowuje potrzebną pamięć do rzeczywistej dlugosci lancucha danych
- W przypadku, gdy chcemy zapamiętać większą ilość danych znakowych mamy do dyspozycji specjalny typ dla dużych obiektów tekstowych
- W Oracle jest to **CLOB** – Character Large Object a w Microsoft SQL Server jest typ **TEXT**.
- W Accessie jest to typ **MEMO**

Typy danych - dane numeryczne

- Czasami dane numeryczne przechowuje się w polu znakowym, np. kod pocztowy, czy numer telefonu lepiej zapamiętać w polu tekstowym, mimo, że składają się z cyfr
- Większość baz danych dostarcza dwóch typów numerycznych, jeden dla liczb całkowitych, drugi dla zmiennoprzecinkowych
- Czasami mamy jeszcze bardziej szczegółowe jak **MONEY**, który automatycznie przydziela dwa miejsca po przecinku i znak waluty
- Liczba cyfr obsługiwana przez pole numeryczne może się różnić w zależności od bazy danych, a w wielu przypadkach można o tym zdecydować przy definicji, podobnie jak w typie **CHAR**

Typ danych

DECIMAL

FLOAT

INTEGER(rozmiar)

MONEY

NUMBER

Definicja

Liczba zmiennoprzecinkowa

Liczba zmiennoprzecinkowa

Liczba całkowita o określonej długości

Liczba posiadająca dwie pozycje dziesiętne

Standardowa liczba zmiennoprzecinkowa

Kolejny typ danych określa datę i czas - w Accessie jest to typ **DATE**

Okreslanie kluczy

- Tworząc tabele, można zdefiniować zarówno klucz główny jak i klucze kandydujące
- Słowo **UNIQUE** służy do określenia, która kolumna (lub grupa kolumn) musi być unikalna i jest przez to kluczem kandydującym
- Użycie ograniczenia **UNIQUE** powoduje, że próba powtórzenia danych w tych kolumnach będzie przez bazę danych powstrzymana
- Definicja klucza głównego znajduje się po definicjach pól, jeżeli klucz główny składa się z kilku pól podaje się listę nazw pól oddzieloną przecinkami
- Zdefiniowanie klucza głównego wymaga użycia klauzuli **PRIMARY KEY**
- Oczywiście w tabeli może być zidentyfikowany jeden klucz główny
- Kolejny przykład przedstawia polecenie tworzące tabelę o nazwie **NOWA** zawierającą osiem pól różnych typów oraz zdefiniowany klucz główny

Przykład tworzenia nowej tabeli

- Postać polecenia, tworzącego tabelę o nazwie **NOWA**, w której kluczem głównym jest pole **Nr_ident**, a kluczem kandydującym jest pole **Telefon**:

CREATE TABLE NOWA	definicja nazwy tabeli
(Nr_ident INTEGER ,	pole typu całkowitego
Zawód CHAR(20) ,	pole znakowe o stałej długości
Telefon VARCHAR(15) ,	pole znakowe o zmiennej długości
Data_rozp DATE ,	pole zapamiętujące datę i czas
Premia MONEY ,	pole walutowe
Prawo_jazdy LOGICAL ,	pole typu logicznego
Uwagi MEMO ,	pole dużego obiektu znakowego
UNIQUE (Telefon),	definicja klucza kandydującego
PRIMARY KEY (Nr_ident))	definicja klucza głównego

- Można definiować klucze również w linii definiującej kolumnę
- np.: (Nr_ident **INTEGER PRIMARY KEY**,
- Klucze obce - klauzula **REFERENCES** służy do ustalenia relacji między tabelami

Przykład tworzenia nowej tabeli

- **Odrzucanie wartosci NULL** - zapobiega wprowadzaniu wartosci NULL do kolumny. Użycie **NOT NULL** w definicji kolumny wymusza podanie wartosci dla takiej kolumny przy kazdym wprowadzaniu nowego wiersza
- Zapobiega to zmianie wartosci na NULL przy aktualizacji danych w tabeli
- Taki sam efekt daje zdefiniowanie klucza głównego.
- Postac polecenia tworzącego tabelę z ustaleniem relacji między polem **Nr_ident** z tabeli **NOWA** z polem **Numer** z tabeli **NAZWISKA** oraz zabezpieczeniem przed wartościami NULL dla pól **Zawód** i **Data_rozp**:

```
CREATE TABLE NOWA  
  (Nr_ident INTEGER PRIMARY KEY REFERENCES Nazwiska (Numer) ,  
  Zawód CHAR(20) NOT NULL,  
  Telefon VARCHAR(15) ,  
  Data_rozp DATE NOT NULL,  
  Premia MONEY,  
  Prawo_jazdy LOGICAL,  
  Uwagi MEMO)
```

Tworzenie, zmienianie i usuwanie rekordów

- Dane wprowadza się przy pomocy instrukcji **INSERT**
- Do wprowadzania zmian służą instrukcje **UPDATE** i **DELETE** (do kasowania)
- Do usuwania tabeli z bazy danych służy instrukcja **DROP**
- **Instrukcja INSERT** - jest to jedyna instrukcja języka SQL służąca do dopisywania nowych rekordów do tabel
- Podstawowa struktura instrukcji **INSERT** jest następująca:

```
INSERT INTO nazwa_tabeli  
[(lista kolumn)]  
VALUES  
(lista wartosci)
```
- **Nazwa_tabeli** określa tabelę, do której wprowadza się nowy rekord
- W przypadku, gdy wprowadza się wartości tylko dla niektórych kolumn, należy podać nazwy kolumn, do których mają być wprowadzone wartości
- Pominięcie listy kolumn w instrukcji **INSERT** wymusza podanie wartości dla wszystkich kolumn w tabeli

Tworzenie, zmienianie i usuwanie rekordów

- Postać polecenia wprowadzającego pełny rekord danych

```
INSERT INTO NOWA
```

```
VALUES (3, 'prawnik', '345 89 98', '1999-08-05', 1200, 1,  
'wyjazd w grudniu');
```

- Postać polecenia wprowadzającego dane do wybranych kolumn

```
INSERT INTO NOWA
```

```
(Nr_ident, Zawód, Data_rozp)
```

```
VALUES (4, 'ekonomista', '2002-01-01');
```

- Muszą być wypełnione te pola, które są NOT NULL i klucz główny
- Pole **Zawód** jest dopełniane spacjami do długości 20 znaków
- **Instrukcja DELETE** - służy do usuwania rekordów z tabeli.
- Podstawowa struktura instrukcji **DELETE**:

```
DELETE FROM tabela
```

```
[WHERE warunek]
```

- Opcjonalna część z klauzula **WHERE** jest wykorzystywana do ograniczania rekordów, które zostaną usunięte
- Pominięcie tej części powoduje, że wszystkie rekordy są usuwane

Tworzenie, zmienianie i usuwanie rekordów

- Postać polecenia usuwającego z tabeli NOWA, wszystkie rekordy pracowników nie będących ekonomistami:

```
DELETE FROM NOWA  
WHERE Zawód <> 'ekonomista';
```

- Postać polecenia usuwającego wszystkie rekordy z tabeli NOWA:

```
DELETE FROM NOWA
```

- **Instrukcja UPDATE** - jest wykorzystywana do wprowadzania zmian w istniejących rekordach

- Struktura instrukcji jest następująca:

```
UPDATE tabela  
SET kolumna = wartosc, ...  
[WHERE warunek]
```

- Instrukcja składa się z trzech części:

- W pierwszej części określa się, jaka tabela będzie aktualizowana
- Druga część – klauzula **SET** – służy do podania listy kolumn, które będą zmieniane i nowych wartości, które zostaną przypisane tym kolumnom
- W ostatniej części za pomocą klauzuli **WHERE** określa się wiersze tabeli, w których nastąpi zmiana

Tworzenie, zmienianie i usuwanie rekordów

- Postać polecenia zmieniającego zawartość pola **Premia** (było 1200) na 500 dla pracownika o **Nr_ident** równym 3:

```
UPDATE NOWA  
SET Premia = 500  
WHERE Nr_ident = 3;
```

- **Instrukcja DROP** - służy do usuwania tabel z bazy danych
- Przy ustalaniu nowych wartości określonego pola można zastosować wyrażenia arytmetyczne
- Przykładowe polecenie spowoduje zwiększenie wszystkim pracownikom premii o 100 zł

```
UPDATE NOWA  
SET Premia = Premia+100;
```

- Postać polecenia usuwającego tabelę z bazy:

```
DROP TABLE Nazwa_tabeli
```


Laczenie tabel

- W wielu przypadkach w trakcie wyszukiwania informacji z bazy danych okazuje się, że potrzebne dane przechowywane są w kilku tabelach
- W celu połączenia danych z wielu tabel w jednym zapytaniu wymagane jest złączenie
- **Polaczenia i normalizacja**
- Efektem normalizacji jest rozbicie bazy danych na wiele tabel
- Używając złączeń między tabelami można wybierać informacje z wielu tabel za pomocą pojedynczej instrukcji **SELECT**
- Daje to efekt ponownego połączenia danych, które zostały rozdzielone do wielu tabel w trakcie normalizacji
- Złączenie to zapytanie, które łączy dane z wielu tabel
- Struktura standardowego zapytania jest następująca:

```
SELECT lista_kolumn
FROM tabela1, [tabela2, ...]
WHERE warunek;
```
- W części **FROM** pojawiają się deklaracje kilku tabel, reszta nie różni się od polecenia działającego na jednej tabeli

Laczenie tabel

- Problem z instrukcją SELECT polega na tym, że zwraca ona każdą kombinację wierszy z dwóch tabel - jeżeli jedna tabela zawiera 8 wierszy a druga 10 wierszy to zapytanie zwróci 80 wierszy
- Zapytanie poniżej, przy założeniu 9 wierszy w pierwszej i 9 w drugiej tabeli da w wyniku tabelę z 81 wierszami

```
SELECT *  
FROM NAZWISKA, NOWA;
```

- Tworzenie sensownych złączeń wymaga spełnienia dwóch warunków
 - Należy wybrać w każdej tabeli kolumny, które są ze sobą w logiczny sposób powiązane z kolumnami z drugiej tabeli
 - Musi być zdefiniowane kryterium określające warunki złączenia dwóch tabel
- **Zgodne kolumny** - aby połączenie dwóch tabel miało sens, muszą one mieć jakies wspólne dane
- W przypadku tabel **Nazwiska** i **Nowa** mogą to być kolumny określające numer identyfikacyjny pracownika **Numer** i **Nr_ident** odpowiednio

Laczenie tabel

- Klauzula **WHERE** określa drugi warunek wymagany w złączeniu
- Zwykle najefektywniejsze połączenia osiąga się poprzez kolumny będące kluczami w łączonych tabelach, np. zawsze można dokonać połączenia tabel, jeśli klucz główny jednej tabeli jest kluczem obcym w drugiej
- W przypadku, gdy łączymy tabele, w której klucz główny stanowi kilka kolumn, należy użyć wszystkich kolumn klucza przy określaniu warunków połączenia
- Warunki zwykle określa się w klauzuli **WHERE**, inaczej należy określić, jakie wiersze tabeli pierwszej mają być połączone z wierszami z tabeli drugiej
- Wartości NULL nigdy nie są traktowane jako spełniające warunek złączenia - wiersze, dla których w obu kolumnach łączących znajdują się wartości NULL są pomijane w wyniku zapytania.
- Wynika to stąd, że NULL traktowane są jak wartości nieokreślone i w związku z tym nie mogą podlegać operacjom porównania

Laczenie tabel

- **Wybieranie kolumn** - tworząc zapytanie łączące kilka tabel rzadko wybieramy wszystkie kolumny przy pomocy szablonu *
- Użycie go powoduje, że wszystkie kolumny ze wszystkich tabel pojawiają się w zestawieniu wynikowym
- **Skracanie nazw tabel – aliasy** - zamiast używać pełnych nazw tabel można utworzyć aliasy dla nazw
- Polega to na podaniu zaraz za nazwą tabeli jej skróconej nazwy poprzedzonej słowem **AS** (jeżeli słowo kluczowe **AS** nie zostanie wpisane, system doda je automatycznie)
- Zadaniem jest sformułowanie zapytania wybierającego z tabeli **NAZWISKA** kolumny **Numer, Imie, Nazwisko i Pensja** a z tabeli **NOWA** kolumny **Premia** z dodaniem pola wyliczającego sumę do wypłaty (**Pensja** z tabeli **NAZWISKA** i **Premia** z tabeli **NOWA**) – pole to zostało nazwane **WYPŁATA**
- Zastosowano aliasy **N** dla tabeli **NAZWISKA** i **P** dla tabeli **NOWA**

Laczenie tabel

- Postać zapytania:

```
SELECT N.Numer, N.Imie, N.Nazwisko, N.Pensja, P.Premia,
N.Pensja+P.Premia AS WYPLATA
FROM NAZWISKA AS N, NOWA AS P
WHERE N.Numer = P.Nr_ident;
```

- Wynik działania polecenia:

Numer	Imie	Nazwisko	Pensja	Premia	WYPLATA
1	Jan	Kowalski	900,00 zł	600,00 zł	1 500,00 zł
2	Waldemar	Pawlak	3 000,00 zł	200,00 zł	3 200,00 zł
3	Marian	Malinowski	1 100,00 zł	1 200,00 zł	2 300,00 zł
4	Adam	Nowak	2 000,00 zł	900,00 zł	2 900,00 zł
5	Ewa	Musial			
6	Zenon	Miler			
7	Paul	Davies	8 000,00 zł	4 000,00 zł	12 000,00 zł
8	Mieczyslaw	Dobjia	3 000,00 zł	5 000,00 zł	8 000,00 zł
9	Peter	Norton	3 500,00 zł	1 000,00 zł	4 500,00 zł

Laczenie tabel

- **Zlaczania i relacje** - relacja jeden do wiele zachodzi, gdy jednemu z dwóch obiektów relacji odpowiada wiele pozycji drugiego obiektu, ale kazdej pozycji drugiego obiektu odpowiada tylko jedna pozycja obiektu pierwszego
- Przykladem jest tabela zawierajaca liste nazwisk **NAZWISKA** oraz tabela **ZLECENIA**, w której rejestrowane sa dane o zleceniach realizowanych przez poszczególnych pracowników
- Zawartość tabeli **ZLECENIA**:

Nr_zlec	Nr_prac	Kod_zlecenia	Wartosc_zlecenia
1	1	Z-001	500,00 zł
2	2	Z-002	3 000,00 zł
3	3	Z-003	700,00 zł
4	4	Z-004	300,00 zł
5	1	Z-005	400,00 zł
6	3	Z-006	500,00 zł
7	3	Z-007	900,00 zł
8	2	Z-008	1 000,00 zł

Laczenie tabel

- Postac polecenia laczonego tabele **NAZWISKA** i **ZLECENIA**:

```

SELECT N.Numer, N.Imie, N.Nazwisko, P.Kod_zlecenia,
P.Wartosc_zlecenia
FROM Nazwiska AS N, Zlecenia AS P
WHERE N.Numer = P.Nr_prac
ORDER BY N.Numer;

```

- Wynik dzialania polecenia:

Numer	Imie	Nazwisko	Kod_zlecenia	Wartosc_zlecenia
1	Jan	Kowalski	Z-005	400,00 zł
1	Jan	Kowalski	Z-001	500,00 zł
2	Waldemar	Pawlak	Z-008	1 000,00 zł
2	Waldemar	Pawlak	Z-002	3 000,00 zł
3	Marian	Malinowski	Z-007	900,00 zł
3	Marian	Malinowski	Z-006	500,00 zł
3	Marian	Malinowski	Z-003	700,00 zł
4	Adam	Nowak	Z-004	300,00 zł

- Jest to przyklad relacji jeden do wiele: pole **Numer** jest kluczem glownym tabeli **Nazwiska** a pole **Nr_prac** w tym przypadku jest kluczem obcym w tabeli **Zlecenia**

Laczenie tabel

- Na wyniki koncowe zapytania sklada sie kilka etapów przetwarzania danych
- Poszczególne kroki sa szczególnie wazne w przypadku zapytan laczacych, poniewaz ilustrują problemy zwiazane z wydajnoscia takich zapytan
- Na poczatku pojawia sie iloczyn kartezyjanski z wierszy laczonych tabel
- Jest to kombinacja wszystkich wierszy z pierwszej tabeli, z wszystkimi wierszami z drugiej tabeli
- Dla trzech tabel o 50, 100 i 10 wierszach wynikowa tabela ma 50 000 wierszy co jest przyczyna spadku wydajnosci instrukcji **SELECT**
- Iloczyn kartezyjanski stanowi tabele dla dalszego zapytania, która zachowuje kolejnosc wierszy z tabel laczonych
- Kolejny krok polega na wykonaniu ograniczen wynikajacych z klauzuli **WHERE** - wszystkie wiersze, dla których wynik wyrazenia w klauzuli **WHERE** jest prawdziwy, sa wybierane
- Do tej pory nie byla wykonana selekcja kolumn z tabeli wiec w klauzuli **WHERE** moga znajdowac sie odwolania do dowolnej kolumny tabeli

Laczenie tabel

- Kolejny krok, jeśli w zapytaniu obecna jest klauzula **GROUP BY**, polega na sortowaniu pozostałych wierszy w tabeli według wybranych kolumn
- Jeśli na liście **SELECT** znajdują się funkcje agregujące, to w tym momencie są one wykonywane, a tabela zostaje zastąpiona przez nową, zawierającą wyniki funkcji agregujących dla grup (jeśli **GROUP BY** jest użyte)
- Następnie klauzula **HAVING** jest stosowana dla tabeli podzielonej na grupy, wiersze nie spełniające warunków określonych w tej części są odrzucane
- Na końcu wybrane są z tabeli kolumny zawarte na liście **SELECT**, wyliczone odpowiednie wyrażenia i tak powstaje wynik końcowy
- Przykład zapytania z funkcją agregującą i grupowaniem – suma zleceń poszczególnych pracowników

```
SELECT N.Numer, N.Imie, N.Nazwisko,  
SUM(P.Wartosc_zlecenia) AS SUMA_ZLECEN  
FROM Nazwiska AS N, Zlecenia AS P  
WHERE N.Numer=P.Nr_prac  
GROUP BY N.Numer, N.Imie, N.Nazwisko  
ORDER BY N.Numer;
```

Laczenie tabel

- Wynik działania poprzedniego polecenia:

Numer	Imie	Nazwisko	SUMA_ZLECEN
1	Jan	Kowalski	900,00 zł
2	Waldemar	Pawlak	4 000,00 zł
3	Marian	Malinowski	2 100,00 zł

- Warunki złączenia mogą być formułowane w sposób złożony, np. można wybrać zlecenia poszczególnych pracowników, które przekraczają 900 zł:

```

SELECT N.Numer, N.Imie, N.Nazwisko, P.Kod_zlecenia,
P.Wartosc_zlecenia
FROM Nazwiska AS N, Zlecenia AS P
WHERE N.Numer=P.Nr_prac AND P.Wartosc_zlecenia >= 900
ORDER BY N.Numer;

```

Numer	Imie	Nazwisko	Kod_zlecenia	Wartość_zlecenia
1	Waldemar	Pawlak	Z-008	1 000,00 zł
2	Waldemar	Pawlak	Z-002	3 000,00 zł
3	Marian	Malinowski	Z-007	900,00 zł

Laczenie wiecej niz dwóch tabel

- Przykladem jest zapytanie o dane pracownika, wysokosc pensji oraz premii oraz sume zleceń i sume do wypłaty
- Dane te zawarte sa w trzech tabelach **NAZWISKA**, **NOWA** i **ZLECENIA**
- Postac zapytania:

```

SELECT N.Numer, N.Imie, N.Nazwisko, N.Pensja, R.Premia,
SUM(P.Wartosc_zlecenia) AS SUMA_ZLECEN,
      Suma_zleceń+N.Pensja+R.Premia AS WYPLATA
FROM Nazwiska AS N, Zlecenia AS P, Nowa AS R
WHERE N.Numer = P.Nr_prac AND N.Numer = Nr_ident
GROUP BY N.Numer, N.Imie, N.Nazwisko, N.Pensja, R.Premia
ORDER BY N.Nazwisko;

```

Wynik zapytania:

Numer	Imie	Nazwisko	Pensja	Premia	SUMA_ZLECEN	WYPLATA
1	Jan	Kowalski	900,00 zł	600,00 zł	900,00 zł	2 400,00 zł
3	Marian	Malinowski	1 100,00 zł	1 200,00 zł	2 100,00 zł	4 400,00 zł
4	Adam	Nowak	2 000,00 zł	900,00 zł	300,00 zł	3 200,00 zł
2	Waldemar	Pawlak	3 000,00 zł	200,00 zł	4 000,00 zł	7 200,00 zł

Unie

- Unia umożliwia łączenie wyników kilku zapytań w jednym zestawieniu
- Wyniki pojawiają się jakby zostały wybrane z jednej tabeli, podczas gdy pochodzą z wielu tabel
- Działanie operatora **UNION**
- Przykład zapytania, które powinno pobrać z tabeli **NAZWISKA** kolumny **Numer**, **Nazwisko** i **Imie** oraz z tabeli **NOWA** kolumny **Nr_ident**, **Zawód** i **Premia** – dla trzech pierwszych pracowników (na podstawie numeru identyfikacyjnego pracownika)

- Postać zapytania:

```

SELECT Numer, Nazwisko, Imie
FROM NAZWISKA
WHERE Numer <= 3
UNION      Wynik zapytania
SELECT Nr_ident, Zawód, Premia
FROM NOWA
WHERE Nr_ident <= 3;

```


Numer	Nazwisko	Imie
1	ekonomista	600
1	Kowalski	Jan
2	ekonomista	200
2	Pawlak	Waldemar
3	Malinowski	Marian
3	prawnik	1200

- Wyniki posortowane według kolumn idac od lewej

Unie

- Aby wyniki były bardziej czytelne można zmienić nazwy kolumn i dodać opcję **ALL** do operatora **UNION**
- Użycie operatora **UNION** do połączenia kilku zapytań powoduje, że żadne powtarzające się wiersze nie są wybierane, a wyniki są automatycznie sortowane według kolumn od lewej do prawej
- Wszystkie wiersze bez sortowania pojawiają się po użyciu opcji **ALL**
- Ilustruje to zapytanie sformułowane poniżej:

```

SELECT Numer, Nazwisko AS Kolumna_1, Imie AS Kolumna_2
FROM NAZWISKA
WHERE Numer <= 3
UNION ALL Wynik zapytania
SELECT Nr_ident, Zawód, Premia
FROM NOWA
WHERE Nr_ident <= 3;
  
```


Numer	Kolumna_1	Kolumna_2
1	Kowalski	Jan
2	Pawlak	Waldemar
3	Malinowski	Marian
1	ekonomista	600
2	ekonomista	200
3	prawnik	1200

Podzapytania

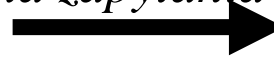
- W niektórych przypadkach najprostsza metoda osiągnięcia jakiegoś celu w języku SQL jest wykorzystanie wyniku jednego zapytania w drugim
- Zagnieżdzone zapytania nazywane również podzapytaniem, mogą być używane w klauzuli WHERE do filtrowania danych
- Podzapytanie używamy, gdy dane z pewnej tabeli są potrzebne w innym zapytaniu
- **Podzapytanie to, najprościej mówiąc, instrukcja SELECT zagnieżdżona w innej instrukcji SQL, która dostarcza dla tej drugiej danych wejściowych**
- Podzapytanie jest zapytaniem zagnieżdżonym
- Zapytanie otaczające też może być podzapytaniem, ponieważ SQL nie wprowadza ograniczeń w ilości zagnieżdżeń
- Jeśli zapytanie jest podzapytaniem, to kolejne zapytanie może pojawić się w jego klauzuli **WHERE**
- Zapytanie otaczające określa się czasem jako zapytanie zewnętrzne a zapytanie zagnieżdżone jako wewnętrzne

Wprowadzenie - podzapytanie w wyrażeniu IN

- Sformułować zapytanie, które da w wyniku listę nazwisk pracowników, którzy mają zarejestrowaną realizację zleceń na kwotę ≥ 900 zł
- Postać zapytania:

```
SELECT Numer, Imie, Nazwisko
FROM NAZWISKA
```

```
WHERE Numer IN      Wynik działania zapytania
      (SELECT Nr_prac
       FROM ZLECENIA
       WHERE Wartosc_zlecenia  $\geq$  900);
```


Numer	Imie	Nazwisko
2	Waldemar	Pawlak
3	Marian	Malinowski

- Zapytanie wewnętrzne (zagnieżdżone) dostarcza danych (lista zleceń o wartości ≥ 900 zł) do zapytania otaczającego z **IN**
- Na podstawie pola **Nr_prac** wybiera się z tabeli **NAZWISKA** dane pracownika (**Imie** i **Nazwisko**)
- Ten sam wynik można uzyskać stosując złączenie, co ilustruje kolejne zapytanie:

```
SELECT DISTINCT Numer, Imie, Nazwisko
FROM NAZWISKA, ZLECENIA
```

```
WHERE Numer = Nr_prac AND Wartosc_zlecenia  $\geq$  900;
```

Typy podzapytan

- Wyróżniamy dwa typy podzapytan: **powiazane** i **niepowiazane**
- **Podzapytanie powiazane** wymaga danych z zapytania otaczajacego, zanim moze byc wykonane - wykonuje sie je wykorzystujac dane z zapytania otaczajacego, a dane przez nie zwrócone sa z powrotem wprowadzane do zapytania do zapytania otaczajacego
- **Podzapytania niepowiazane** wykonuje sie przed zapytaniem otaczajacym, a jego wyniki sa przekazywane do zapytania otaczajacego
- Podzapytanie niepowiazane mozna poznac po tym, ze nie zawiera zadnych odwoalan do zapytania otaczajacego - przykladem jest sformulowane poprzednio zapytanie
- Podzapytanie wybiera liste identyfikatorów pracowników, którzy mieli zarejestrowane zlecenia na kwoty powyzej 900 zł, która to lista jest wykorzystywana w zapytaniu otaczajacym w klauzuli **IN**
- Podzapytanie to w zaden sposób nie zalezy od otaczajacego je zapytania
- Podzapytanie jest wykonywane, a wyniki sa porównywane z wartosciami z tabeli okreslonej w zapytaniu otaczajacym

Typy podzapytan

- Zapytanie powiazane różni się od zapytania niepowiazanego tym, że pozycje z listy **SELECT** zapytania otaczającego są wykorzystane wewnątrz klauzuli **WHERE** podzapytania
- Zapytanie powiazane przypomina złączenia, ponieważ zawartość tabeli występującej w podzapytaniu będzie porównywana z zawartością tabeli z zapytania otaczającego, podobnie jak w zapytaniu złączającym
- Różnica polega na tym, że zamiast warunku złączającego, powiazane podzapytanie odwołuje się do zapytania zewnętrznego przez klauzule **WHERE** zapytania wewnętrznego
- Przykład zapytania dającego w wyniku listę nazwisk pracowników będących ekonomistami

```

SELECT Numer, Imie, Nazwisko
FROM NAZWISKA AS N
WHERE 'ekonomista' IN
  (SELECT Zawód
   FROM NOWA
   WHERE N.Numer = Nr_ident)
ORDER BY Nazwisko;

```

Wynik działania zapytania →

Numer	Imie	Nazwisko
7	Paul	Davies
8	Mieczyslaw	Dobija
1	Jan	Kowalski
4	Adam	Nowak
2	Waldemar	Pawlak

Typy podzapytan

- Przedstawione zapytanie przetwarza każdy wiersz z tabeli **NAZWISKA** w sposób następujący:
 - odczytywana jest zawartość wiersza,
 - wykonuje się podzapytanie, a wartości z aktualnie wybranego wiersza zapytania otaczającego są wykorzystywane w klauzuli **WHERE**, podzapytania
 - wyniki podzapytania są przekazywane do klauzuli **WHERE** zapytania otaczającego,
 - w przypadku, gdy wyrażenie logiczne w warunku klauzuli **WHERE** ma wartość prawda, wiersz jest pobierany do zestawienia wynikowego, a w przeciwnym przypadku pomijany,
- Aby uzyskać taki sam wynik można zapytanie sformułować inaczej, jak ilustruje to kolejny przykład:

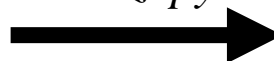
```
SELECT Numer, Imie, Nazwisko  
FROM NAZWISKA AS N, NOWA AS P  
WHERE P.Zawód = 'ekonomista' AND N.Numer = P.Nr_ident  
ORDER BY N.Nazwisko
```

Tworzenie zapytan z IN i NOT IN

- Wyrażenie **IN** jest wykorzystywane do sprawdzenia, czy wartość należy do pewnego zbioru
- Podzapytanie może być wykorzystane do wybrania tego zbioru wartości
- Przykład wyszukujący imiona i nazwiska osób, które realizowały prace na zlecenia

```
SELECT Imie, Nazwisko
FROM NAZWISKA
WHERE Numer IN
  (SELECT Nr_prac
   FROM ZLECENIA);
```

Wynik działania zapytania

Imie	Nazwisko
Jan	Kowalski
Waldemar	Pawlak
Marian	Malinowski
Adam	Nowak

- Podobny efekt można uzyskać przez złączenie
- Przykład z **NOT IN** wyszukujący wszystkie osoby, które nie miały zleceń

```
SELECT DISTINCT Imie, Nazwisko
FROM NAZWISKA, ZLECENIA
WHERE Nazwiska.Numer = Zlecenia.Nr_prac;
```

```
SELECT Imie, Nazwisko
FROM NAZWISKA
WHERE Numer NOT IN
  (SELECT Nr_prac
   FROM ZLECENIA);
```

Wykorzystanie EXISTS

- Słowo kluczowe **EXISTS** zostało zaprojektowane specjalnie do wykorzystania w podzapytaniach
- Składnia instrukcji wykorzystującej słowo **EXISTS** jest następująca:

```
SELECT lista FROM nazwa_tabeli  
WHERE EXISTS (podzapytanie);
```
- W przypadku, gdy podzapytanie zwraca dowolną wartość, to klauzula **EXISTS** zwraca wartość logiczną prawdę
- Klauzula **EXISTS** może być wykorzystana również w zapytaniu niepowiązanym
- W takim przypadku, gdy podzapytanie zwraca jakiegokolwiek wiersz, klauzula daje wynik prawdę, w przeciwnym przypadku fałsz
- Klauzula **EXISTS** jest bardzo przydatna w połączeniu z zapytaniami powiązanymi
- Wykonywane są one dla każdego wiersza tabeli, a wartości aktualnie wybranego wiersza są przekazywane do klauzuli **WHERE** podzapytania
- Wykorzystując klauzule **WHERE** można porównywać dane z każdego wiersza tabeli z danymi z innych tabel

Wykorzystanie EXISTS

- Zapytanie wyszukujące dane osób, które realizowały prace na zlecenia

```
SELECT Imie, Nazwisko
```

```
FROM NAZWISKA
```

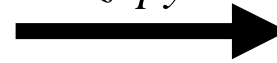
```
WHERE EXISTS
```

```
(SELECT Nr_prac
```

```
FROM ZLECENIA
```

```
WHERE Nazwiska.Numer = Zlecenia.Nr_prac);
```

Wynik działania zapytania

Imie	Nazwisko
Jan	Kowalski
Waldemar	Pawlak
Marian	Malinowski
Adam	Nowak

- Klauzula **NOT EXISTS** jest wykorzystywana do znajdowania wierszy, dla których powiazane podzapytanie nie zwraca zadnych wartosci
- Przydaje sie to do znajdowania wierszy, które nie zawieraja powiazanych danych w innych tabelach
- Zapytanie wyszukujące dane osób, które **nie realizowały** prac na zlecenia

```
SELECT Imie, Nazwisko
```

```
FROM NAZWISKA
```

```
WHERE NOT EXISTS
```

```
(SELECT Nr_prac
```

```
FROM ZLECENIA
```

```
WHERE Nazwiska.Numer = Zlecenia.Nr_prac);
```